

Бүгү чурттарның пролетарийлері, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нің Дээди Совединин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

№ 1 (11499)

1981 чылдың январь 1, четверг

1925 чылда үлдээлгестиге

Өртөө 2 көп.

СОВЕТ УЛУСКА ЧАА ЧЫЛДЫҢ БАЙЫРЫ

Төп телевидениеге болгаш Бүгү-эвилел радиозунга Л. И. БРЕЖНЕВТИҢ чугаазы

нышкынарның төдөлелин канчаар чугаалажып турары ону көргүзүп турар. Эртем-техниктиг депшилгени дүргөдөдирин, бүдүрүлгенин ажыктыгын бедилерин, аш-чем айтырышын шиптирлээрин, чонун хөргөлдө барааннарын кылып үлдүрерин көвүдөдирин, канча тузун онза ужурудузалыг кылдыр көрүрүн.

Чон биле партия чуртар деп, долу үлдээлдегиде медегелер тураргыс. Коммунизм дээш бистин демиселинске чаа-чыл чедирин үлдээрин — ол бузулбас чаа чедирин.

Совет хаус Коммунисттерге элге. Чаа Совет күрүленин иштиги болгаш партиянын политиказын чангыс эп-сеткилдиге чүгүлдүзүп база деткип турар. Совет Эвилелин дашгыкы политиказы толдургай болгаш буянын сорулгаларын салып турар. Бүгү улустарга тайбын кузээр бис. Хосталганын, чөптүг чоруктуң болгаш депшилгенин идеалларына бистин хандыкшыгыс чангылыш чок. Совет Эвилели дүшкүрүлүгү чорукту чавырылдар дээш, кады ажылдажыт дээш шиптирлери түржүп, империалисттер дашкыкы эржүү-биле боо-чепсекти элдере сүдүрүп, нарындадышкынарны болгаш месилдежиниң иштерин болдурбас деп быжы-биле чугаалап турар.

Совет Эвилелин делегейде эки сеткилдиге чондугу хой. Социализм чурттарынын ажыкты чоннарынга, коммунисттер, ажылчы, национал-демократтыг партияларга база империализмге, реакцияга болгаш дайынга удур бүгү-ле демиселчилерге Чаа чылдың бүдүзүндө эң чаагай кузээшкыни-нерини илергейлеп тур бис.

Маадырлыг совет ажылчын аңгыга, алдарлыг колхозчу тараачынарга, улусчу интеллигенцияга Совет Эвилелин Коммунисттер партиязынын, СССР-нің Дээди Совединин Президиумунун болгаш СССР-нің Министрлер Чөвүлелинин өмүнээ-зинден Чаа чыл-биле чүректин ханызындан байыр чедирип тур мен.

Быжыг калдыкшылдыг, эки сеткил-хөөнүг, күш-ажылга, өөрдөлгө, чогаалдылга чедирешкынеринг болунар!

Революция, дайын болгаш күш-ажыл хоочуннарынга Чаа чылдың байыры, силерге Төрээ чуртун ханы өөрүп четтиринишкени болгаш хүлээп көрүшкүңү!

Совет хөргөженинге аас-кежиин болгаш өөрүшкүнү сеткилдин ханызындан күзеп тур мен!

Кайтамчык совет аныяктарга, Армиянын болгаш Флоттун эрес-маадыр дайынчыларынга изиг байыр!

Чаа чыл дүзүндө он бирги беш чылдың күш-ажылчы ээлчээнде түржүп, Советтер чуртунун ыдыктыг, кызыгаарларын серемчиледиг камгалап, төрөөн чериден ыракта ажылдап турар бүгү кижилерге эң эки кузээшкынеринг дамчыдып тур бис.

Бажын бүрүзүңге, өг-бүлө бүрүзүңге чаагай байдал болгаш чөпшээрелерге кезээде турар болзун!

Чаа чыл-биле, эргим эштер! Чаа кежик-чол-биле!

Өңүктөргүн кузээшкынери

Павел ЖЕЛЕЗНЕВ, чогаалчы.

ААС-КЕЖИИН КУЗЕДИМ

Уран ырлар чангыланган, Улус чонун хөглүг кончут. Чаа-даа ышкы өөрүшкүлүг Чаа чыл-даа мөраап келди. Улус чуртун төгүзүңге Уттуңдурбас база бир чыл — Чарби алдыгы сөздү чылын Чедирешкыниге уткуп тур бис. Келер өй дээш тузугларын Кедизиле тузуп тур бис. Каас-чараш бойдузугус Камгалап ап, камнап чор бис. Кремльде курантылар Кыгыртхайнаыр даажыга Сагыш-сеткил хей-аыт кирип, Эргим чуртун төвү, чүрээ Эртең уаыт Москвадан Чаа чыл-биле Тыва черде Чогаалчылар өөрүңге, Чогаалчылар өөрүңге, Ажма-нишке чедирешкыни, Аас-кежиин күзеп тур мен. МОСКВА.

БАЙЫР ЧЕДИРГЕН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нің Дээди Совединин Президиумунун болгаш республиканың Министрлер Чөвүлелин адынга СЭКП Бурят, Калмык, Якут обкомнарындан, бо республикалар-ның Дээди Совединин Президиумнарындан, Министрлер Чөвүлелеринден, партиянын Алтай, Красноярск крайкома-нарындан болгаш райкомна-нарындан, СЭКП Даг-Алтай, Иркутск, Чита, Хакас обкомнарындан база облыускамна-рындан, СССР-нің Күрүленин айыл чок чорук комитетинин кызыгаар шериглеринин Политиктиг кол-өргөлдөдөн, Кызыл Туктуг Сибириниң шериг округунуң Шериг чөвүлели-ден болгаш политиктиг эргеле-линден база МАР-ның Зап-хан аймак комитетинден болгаш МАР-ның улус депутаттары аймак күрескчи эргеле-линден Чаа чыл-биле байыр чедирген телеграммалар кел-ген.

СЭКП-ның XXVI съездинге белеткеде, партия Төп Комитетинин октябрь (1980 чыл) Пажумунун шиптирлерин күзелиңге, он бирги беш чылдың бирги чылдың эконо-миктиг болгаш социал хөг-жүлдөзүнүн планарын бот-тадырларына моон сонгаар чедирешкынерин, ол ышкы чаагай калдыкшылды, хууза уруг аас-кежиин Тыванын ажылчы чоннарынга күзөтүн ол телеграммаларда илергей-лээр.

БЕДИК АТ-БИЛЕ

Совет садыг ажылынга хой чылдарда үрө-түнелдиге ажил-дап келгени дээш Тыва АССР-нің Садыг министрствозунун Абаканда садыг баазанын директору Сергей Алексеевич Сахаровка Тыва АССР-нің садынын болгаш инитинин чеменилгезинин алдарлыг ажылдакчы хүндүлүг атты Тыва АССР-нің Дээди Сове-динин Президиуму тывыскап.

Эш В. Б. Кара-Салды Тыва АССР-нин иштиги херектер министрине томуйлаар дугайында

Тыва АССР-нің Дээди Совединин Президиумунун чарлыгы

Тыва АССР-нің Дээди Совединин Президиумунун донтаа-дыры болза: Владимир Борисович Кара-Салды Тыва АССР-нің ишти-херектер министрине томуйлаар.

Тыва АССР-нің Дээди Совединин Президиумунун Даргазы М. МЕНДУМЕ. Тыва АССР-нің Дээди Совединин Президиумунун Секретары Н. БОЙДУ.

Кызыл хоорай, 1980 чылдың декабрь 31.

Тыва АССР-нің иштиги херектер министри хүлээлгезинден эш С. С. Чакарны хостаар дугайында

ТЫВА АССР-НІҢ ДЭЭДИ СОВЕДИНИН ПРЕЗИДИУМУНУН ЧАЛЫ

Тыва АССР-нің Дээди Совединин Президиумунун донтаа-дыры болза: Тыва АССР-нің иштиги херектер министри хүлээлгезин-ден эш Сои Соттаевич Чакарны пенсалап үери-биле хол-баштыр хостаар.

Тыва АССР-нің Дээди Совединин Президиумунун Даргазы М. МЕНДУМЕ. Тыва АССР-нің Дээди Совединин Президиумунун Секретары Н. БОЙДУ.

Кызыл хоорай, 1980 чылдың декабрь 31.

С.Б. УЙНУКЭЙНИҢ чурван чурунтары.

Национально-просветительский отдел

4 E D U M Y K U H D E
 4 E 4 E K T E A A E

Үетт мурнааннар чугаалам тур

A black and white portrait of a man with dark hair, wearing a dark jacket over a light-colored shirt. He is looking slightly to the right of the camera.

A black and white photograph showing a group of people in a rural setting. In the center, a woman in a dark dress is looking down at something in her hands. To her right, a man in a light-colored shirt is also looking down. Other people are visible in the background, and the scene appears to be outdoors with some structures or trees in the distance.

ШАҢНАЛ-БИЛЕ

1980 чылда «Шың» союнуң чарлаан чакыл болган конкурсуңуң түнелги жюри үндүргөн.

Конкурста келгилең чагааларда Төрөң чурт, Улуг Октябры, партия, күш-ажыл, намырал, патриотизм, амыралдык совет омур-кейири, колданы тазалар, конкүртүн иштеринге дүңгөң, аңаа иштерин авторларын чогаалдык меркептин болган конкурсуңуң улам өзү туурарын келген чагаалар деришкен.

Конкурстуң жюри аңаа келген материалдарын бүтүтүп, шаңналга кирер амыралдык тодаралдык түнелди үндүргөн, чамдык авторларга дааразында шаңналарын тилсирин шийтирилген.

Эң ак очерк, рассказ, фелетон, репортаж болган чууга айтыр келген база публицисттик чуудер дээр.

Ийги шаңналар: Ляна Рахимова, Хасанова (транспорт эргелетин чарлаан чакыл болган конкурсуңуң түнелги жюри үндүргөн).

Чал Монгуш (СЭКП Тажу райкомунун бирги секретары) — № 206 «Шыңда» «Дайынча арга-шындык белек дээр» деп чууду дээр; Маргарита Павлова (Филимонова) — № 219 «Шыңда» «Бойдустун өңүткери» деп корреспонденттик дээр; Ярослав Емельянов (Войшевский) — № 237 «Шыңда» «Ону канчал утур» деп материал дээр.

Эң ак фото болган чууга чуртуктар дээр.

Ийги шаңналар: Семён Бия-Олош (Сатка (Монгуш-Тайга) — № 191 «Шыңда» «Монгуш-Тайгага чык» деп чууду дээр; Михаил Михайлович Колосов (Косов) геология-инженер элчилериники) — № 99 «Шыңда» «Сонгу хала» деп фотооту дээр.

МАКТАЛ ШАҢНАЛАР

Чал Монгуш (СЭКП Тажу райкомунун аймактык) — № 165 «Шыңда» «Чалаттын дегеминде» деп корреспонденттик дээр; Тамара Петровна Мельникова (статистка эргелетинде капитал тууду килдин эргелетин) — № 89 «Шыңда» «Байдал дүңгөң» деп корреспонденттик дээр; Кара-Кусе Кунзиков (Чооау) («Шың» солу) — № 185 «Шыңда» «Мал чема белектерини депшигел аргазы» деп арын белектерин дээр; Галина Николаевна Тунинга (стандарттар болган хемчор техника талазы-биле

курхайгарал лабораторияда килди эргелетин) — № 250 «Шыңда» «База катал шинар» деп чууду дээр; Семён Бия-Олош (Кыргысчын Улуу-Кийе («Шың» солу) — № 65 «Шыңда» чууга чуртуктар дээр; Биче-Оол (Кыргысчын Монгуш-Оол) (Улуг-Хемия Жданов атыг солкостуң дилектору) — № 139 «Шыңда» «Ажык спорт-биле холбар» деп чууду дээр; Владимир Федорович Чамбага («Шың» солу) — № 128, 147 «Шыңда» белектер амыралдык дээр; Салкы Бүрүшев (Молдугага (Монгуш-Тайга) — № 246 «Шыңда» «Бергелерге мергелер бедир» деп очерик дээр; Алексей Балганович Нугуракка (Току) № 72 «Шыңда» «Тайгага дая хаязында» деп очерик дээр.

Конкурстуң тилкелеринге болган аңаа ийгиликтер килдин бүтү эштерге «Шың» солуңуң редакция бэйле чедирбизин. Чаа чылда чогаалдык чаа-чаа чедирбизин керин күзеп тур.

Бистия республиканың «Салы» ансамбли үдөн эркен чылдык бистия республиканың хоорай, суурларынга, малчыларын тураларынга, хоуш-шолдерин ажил-иптилеринге солун концертин хой-биле бараалаткан.

Олар чууге Тываның ажил-иптилеринге эвес, а харын бистия улуг Төрөн чуртуктуң улуг-улуг хоорайларынга солун концертин көргүзүп, бараан болганнар. Чаа белек 1981 чылда ансамблин артисттери чаа программалык концертин чога бараалтадып өскөзөр.

ЧУРУКТА: «Салыны» бараалтадып.

А. ЗАЙЦЕВИЧ ФОТОУ.

Салим СУРУЧ-ООЛ.

ЧАА ЧЫЛДЫН ШҮЛҮҮ

Ай-нөк дээрин дары ыны чүдөтпеди, алдын хунуу кара булут дугаады, Чуртталгадан,

ажыл, ырдаң, ынакшылдан
Сууварыс чардынпаан бис—тайбыч
Налендарың саазын санай

Ийгачык-ла көвей үлө чогултувус,
Ынчангаштың эрги чылды—Ишчи сен! —деп.

Ыры-биле төөгүдөө атырдыкыс,
База катал налендарлар астынгылаан,
База бир чыл бажыңарже киринткен,
Ийги буру

ажыл, ырдаң, ынакшылдан

Аас-кежини астырер дээр туржувуткан,
Ийилерин күзөлдөр боттанымнар,
Ада-чурттуң алдары дээр ийензинер,
Шагаавыста:

— Эрткен чыл дег, тайбыч бол!—деп,
Чаа чылга ынчангаштың ийрээлиңер!

БЕЛЕК

Өлгөн алам, ада-нем-биле
кожа каш ай чурттан турума,
кадаймын азындал чага
кеген. Ында катим ашак бист
чанынчеле көжү эвес, бис
күрүң деп бижип каан болган.
«Атас боттарымыс болза
кыраң, азыраң чоран хем
мер уруусу башкалың бээр,
башкалыс доран көстүп
кээр улус-тур бис. Оураң
орун-сала чок дээр эвес, бис
ийи кыргы каанаа-ыска чурт-
тай бис, а сикер бистин бажы-
ныңыска олтуруп-ла алай
сикер.»

Адам, ачам, кадаймын, мен
көтөргөңүм сүмөкчүл көргөн
бис:

— Кудаларыңың дем-
бизин шынап-ла кошка улус
болган. Бөк-дөмөк боору-биле
уруулар чаныңа чорза эки
боор — деп, ачам саналдаан.

— Көшкүм менээ база ду-
далым кедерей кижин, ыңчал-
ла-даа кудаларың дээр көч-
кө, көмөс экп боор. Таан
ирек оран дүвү эвес, арт
ажыр черин аргыжың-ла тур-
гай бис — деп, ачам өлүп-
реңккен.

Кадаймын өскөн-төрөң
суру Шынапте көжүп кел-
ген, сооктоо чолчалан
ажыдай берген мен. Чаа та-
ныкчыл алган эштериниң бир-
ээзи Дадар-оол-биле бир хүн
конторага кире берген, авале
берип турган чеге таарык
берген бис. Дадар-оол бодунуң
экшакан ап алган, кассириниң
кулаачы эккен, солотай кара-
раа бөксөң:

— Бистин сооктоотуң чаа
күдөң, бирги кластичи то-
лаачым Сөвүн Норбужал
дээрин бо-дур. Аапас адыр
тайымда оом ады база турар
ужурлук, санап бер, Чодураа—
дээр.

Ажыраарың ап алган,
дешкаар үнүп келген, мээң
машынам кабиназыңа зар-
сарымыс чуугаалай олтурган
бис. Эжиң, беш аңынап ап
алган, үстүң кара бергүнүң
иптилас тини бичин сө тыр-
каш, ынаар сүп алган.

— Бот чораш ажылап
алган ашкыны бодум туралда

чарыдап чораш мен. Ам ың-
дык чүс кайда боор—ийи чыл
мурунда өлгөн алган боо-
базык мен бе. Дүңгү кар-
мактык шунтууң үжөп тур-
ган, көлөкөң бээр каякка
алган баар кадай болган дур.
Бүгү ызыңдык иштиңде ий-
мөр дээр берге керек Сөвүн.
Салым-дур ийиң. Сен база
беш аңынап чажыраң ас
соодай керек дээр—деп бо.

Ийгиң сүмөңи чайгаар эл-
рин, беш рубльи аңгылаш,
чажыраң алган мен.

— Ажыра алган санында таа-
рыштыр ап турар сен—деп,
Дадар-оол менээ чуугаалаң.

Чыл төпөр чоокшудай бер-
ген. Директор бир хүн менн
кел дээр. Кабинетке кире бээр-
мизе, Дадар-оол «база ыңда
оур, Кижим мент көрүп
кааш, чаныңа сандык»

айтыш, кээ олуруп ал деп
имнеп каан.

— Силерин ийи бодуна-
даа анык, ийи машина-
даа шымак улус-тур силер.
Кызылдан чарба чүдүрүп эк-
кээр-биле силер ийини чору-
да деп санал бар. Кандык
деп бодаар силер?— дээр,
директор шили тилген берген
карак шилин өттүр адаандан
өрү биче көрүп алган оур.

— Чорууң дээрде чоруу
апаар—деп, Дадар-оол өөрөөң
аяның мен мурнап хары-
лады.

— Чораш-ла келгей бис—
деп эдертип кадым.

— Э-ейлер! Ам соок дың-
зып турар эвесе, ачы чыл-
ганың кеттиңиң алыр, машин-
наларың ийи ынаар, курла-
дыр дугайлар үтүп болбас.
Дадарта эртен найысылал кайы
сен дээр тутусп олтурар бол—
дээр, директор бистерин хү-
дүмүзүп үдөп каан.

— Чажырап чып алган ак-

шан каш апарды?— деп, Да-
дар-оол айтырган.

— Дөртөн — дидим.
Шунтууң ап алыр сен
дээр.

Дараазында хүн караңгы
турда-ла, орукче үлүккен бис.
Чедип хонгаш, даартазында
машыналарыңың чүдүрүп ал-
ган, үнөмөңгө кире дүш-
көн, столвадан чөмөңгө
алган, дедир эвеккен бис.

Кышкы хүн саадаар эвес,
суурууска келген, чүгүс
дүңгүрүп, машиналарыңыс га-
ражка тургузуп турувусту
орайтай берген. Уйгузрак
уудтарың, синаларыңда-
тар өжүп эгелген. Мээң ба-
жыңым чаныңа келген. Да-
дар-оол-биле байырлажып ча-
рылган бис:

— Силерин сайгылааныңар
хыл тур, кадайың Айлан сен
манай, чөмөн чылдып олурарың
ол-дур—дээр басып чорупкан.
Кирин кээримге, кадайым
шынап-ла дууваан, сооктоотуң
кассирин уруг Чодураа-биле
аразында чуугаалаш олур-

чаңгың-ла болдур ийиң, чай
чок аразында ытлай каяккаш,
чай чок аразында кайтыра
кааштар. Хүнде тос катал
хуулуп болур чың—деп даа-
ымыңың чуугаалап чораның са-
гыжымга кирип келген. Ай-
лаңыңын сөккөңгө чөмөңгө
ган кылык шууган шыккаш
хайыңың турарын оон кара-
тары сөс чокка чуугаалап тур-
ган.

— Быдаа чылдып кадым,
барым ийгээңи че—дидим.
Харызыңа менчө кылгаш
кылдыр көргөш:

— Меген ийи-дир сен,
Мандык — диди. Оон бичин
болган:—Ажылап ап турган
акшаларыңың чамдызың ме-
нээ эккеп бербей турган-дир
сен. Ол акшалың чүч кижиге
берип турар кижин сен?—деп бо.

— Чеже акша чедир бербей
кижи-дир мен?— деп айтыр-
гаш, Чодурааның мыңча орай-
га дээр чүчү чуугаалап олур-
ганың ам билеп каан мен.

— Дөртөн рубль чедир бер-

ОЮН БАШТАК—БИЛЕ

бээр-дир сен.
— Шың чүс,—дээр, түрүп
келген мен. Орукка ап чораш
сумкам ажиткаш, «Салы» ма-
галиңиңе садып алган джем-
перимни ужулгаш, кадайым-
ның мурнуңа дик баштай
олтурган:

— Чаа чылда сенээ белем-
дир, сарым!— дээр мөгөйп
сундум.

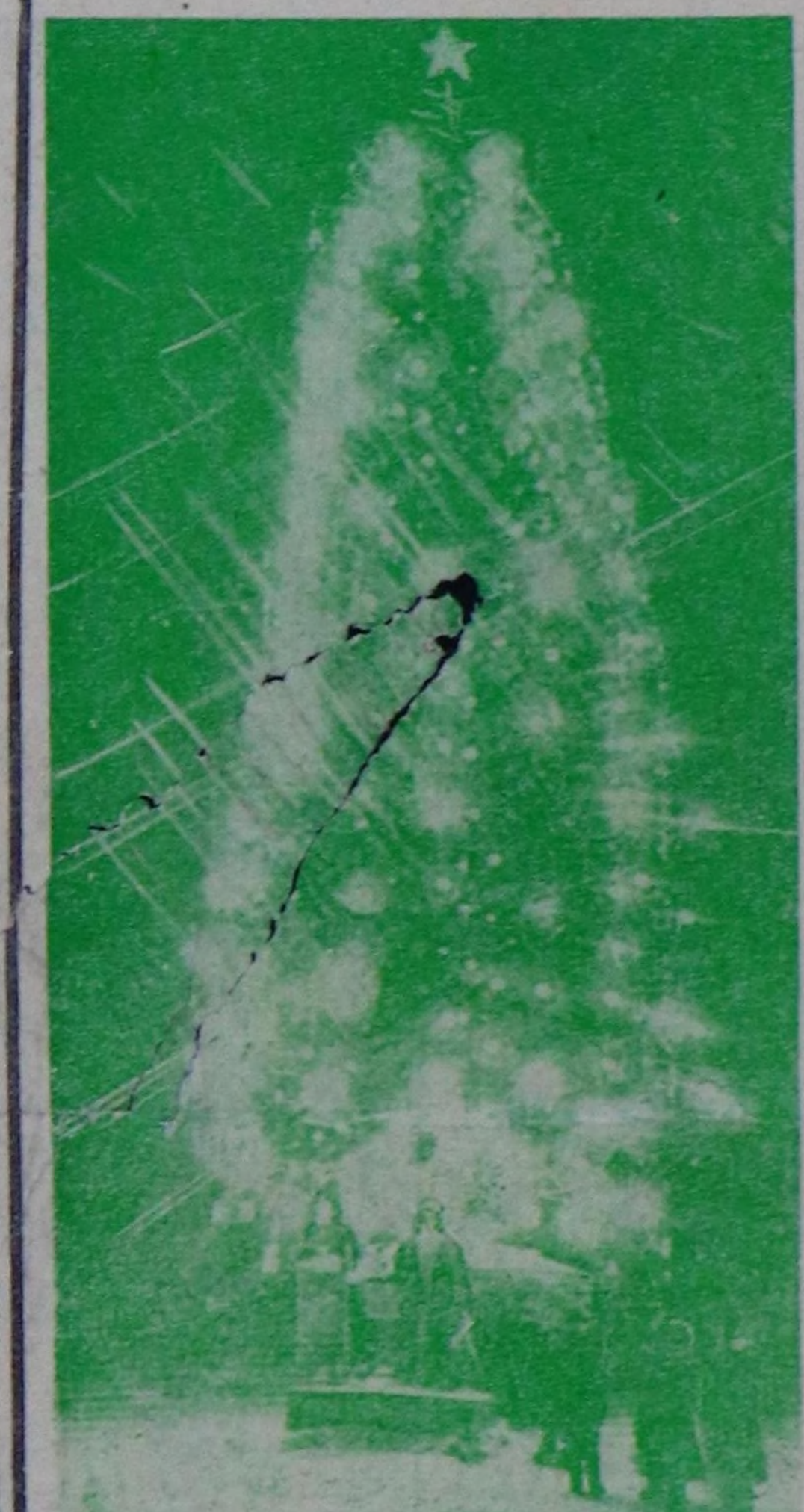
Айлаң туу тура халаан.
Кай минут эрткенде када-
йым бажым эргелетип, суй-
баш, мээң Мандым мындыг
көчүт оза кижин болбазымка
дээр:

Дыңгылдайлаан хонот үнүң
Дыңгып чурттан чоруксаар
мен.

Дыңгырааган кара бажым
Дыңгып берип оруксаар мен
— деп ытлай каапкан, шага-
ның мезгилчиги—мээң чаа эк-
келгеним шижингешти көс-
төп кирипкен.

Чүч болу бергенин аяйың
тыптай боланың, нашта бы-
даа артың чылда салып
кааш, Айлаңың чаныңа
бардым. «Херэең улус-даа

В. МОНГУШ.

Чараш шива аалап келди.
Чаа чыл-даа моорлап келди.
Акчаң, ногаан, кызыл

Айраң чайт кыва берди
Чаа чыл-даа чедип келди—
Чалаттырып өлө келди.

Улуг, биче кижилерге
Улуг байыр сунуп келди.

Соок ирей ушмакыптар —
Солун белең чүктөп келди.
Харымгышты эдертип кээр,
Натык хөг-даа димиттелир.

ШАГАА ЙӨРЭЭЛИ

Эрги чыл, сен, экн чоңду.
Эктивист ажыр шаңнадың
Эргин артан байырлажып,
Эстеңеңди чорутт, че.

Ораның эргий
Оруун шууданың!
Чедер чериңге
Челдирип чей!
Баар чериңге
Барыңгыр бар!
Байырлыг, чылым,
Байырлыг!

Чаа чылым, дагаа чылым,
Сагыш шыккаш чедип келдиң!
Чаа чагаай аас-кежини
Шагаа-дойлук сунуп келдиң,
Чаа чыл, амыр-менди!

Чаа чыл, өрү моорла!
Шагаа-дойлук чаа чылым,
Чаш амыр-менди, сая-түмө

Аас-кежини шаңна!
Ажы-төдүн, бүгү чоңунуң
Ажы-ижи бүдүп турган!
Оран-чурттуң тайбычкыдың,
Оолду, кысты ойнадып тур!
Ажы-ижи бүдүрүлде
Авалгыр-капшагай болдур!
Азыраан мад менди турган!
Ажы-төдү маңдып турган!

Аас-кежини, курай-курай,
Амыр-тайбың, курай-курай!
Хоочун тоолу
Д. БААЗАДАЙ ыткан.

телевидение

ЯНВАРЬ 1-ДЕ
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН

6.00 — «Уе». Информастыг
программа. 8.45 — «Чаш чыл-
дары». Документалдык фильм.
9.05 — «Кайгамчыктың Ферди-
нант» деп хей сериалыг
мультфильми баштайгы
көргүзүр. 9.35 — «СССР-нин
улустарың ырады болган
таңымарың». 10.20 — «Тоол
аалап келди». «Кыска хайы»
Уран-чечен телефильми. 12.00 —
«Хогат аялалар». Останкин-
нун концерт студиясыга анык
ыраажыларын конкурсу. 12.50 —
Куба республиканың
22 чыл оонга тураскалган
Кубаның телевиденизинин
программасы. 14.20 — «Ээр
чер мында». Мыда чүч ба-
рыл» деп уран-чечен теле-
фильмин баштайгы көргүзү-
гези. 1-ги сериясы. 15.25 —
«Таймырны кырында хүн»
деп эртен-тайылбырлык филь-
мин баштайгы көргүзүлгези.
15.45 — Мультфильмдер про-
граммасы: «Чаа чылдып ужу-
ралдары», «Мазай ирей бол-
гаш койгуннар», «Калитонка».
16.30 — «Чунгура» деп хорео-
графия сюитасы. Социалист
Күш-ажылдык Мадыр, Ле-
нинин болган Күрүңе шаңна-
ларың лауреады СССР-нин
улустун артизи Н. Моисеевич
уудтарың СССР-нин улустуң
таңымарың Күрүңе ансамб-
ли күздөдүр. 16.50 — «Кышкы
этнод». Орус болган совет
шүлүкчүлериң шүлүктери.
17.20 — П. Чайковский. Хыл-
дыг хожум оркестриниң сере-
нада. Москваның күрүңе кон-
серваториязың камерлиг ор-
кестри күздөдүр. Дирижеру —
Арман СССР-нин улустуң ар-
тизи М. Таркан. 17.55 — «Со-
вет Эмилеи дашкымы аалчы-
ларын көргөңи-биле». 18.15 —
Останкиннун концерт студия-

зынга «Ыры-80» кезеңин
Коршолова биле СССР-нин
улустун артизи М. Матоме-
эртирер. 20.30 — «Уе». Ин-
формастыг программа. 21.05 —
23.25 — «Хөкүк гусар дуга-
йында сөстөн сөгелтир» деп
уран-чечен телефильмин баш-
тайгы көргүзүлгези.

ЯНВАРЬ 2-ДЕ
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН

8.00 — «Уе». Информастыг
программа. 8.40 — «Претти тм-
настка. 9.05 — «АВГД-азер».
9.35 — «Кайгамчыктың Ферди-
нант» деп хей сериалыг мульт-
фильмин баштайгы көргүзү-
гези. 10.05 — «Ала-нелер, силер-
ге». 10.35 — «Хуаңхуа». Ка-
рүктелерин чагааларын дуу-
гаар музыкалыг программа.
11.20 — «Тилекчилер». Фронту-
чу өңүктөрүнүң клубу. Агаар-
десант шериглериниң доочу-
нарың ужуражыңкы.
12.45 — «Ажык дээр алаанда
музей». Документалдык теле-
фильм. 13.00 — «Бар-даа бол-
гаш, бүдүрчөң эвес». 14.00 — Ме-
дээр. 14.15 — «Ээр чер ин-
мыда, мыда чүч барыл» деп
уран-чечен телефильмин баш-
тайгы көргүзүлгези. 2-ги серия-
сы. 15.20 — «Чеве, урулар».
Электроника үлестүрүңүң
ажыдакчыларын конкурсу-
ду. 16.50 — «Кайгамчыктың ча-
раш-тыр силер» деп музыка-
лыг телефильмин баштайгы
көргүзүлгези. 18.15 — «Эрги
Чаа чыл» деп уран-чечен теле-
фильмин баштайгы көргүзү-
гези. 20.30 — «Уе». Информа-
стыг программа. 21.05 — «Тер-
гиниң ол уени утпас мен» деп
фильм-концерттин баштайгы
көргүзүлгези. 21.55 — 22.50 —
Ногаан Штраустун аялгалары.
ГДР-ден чамдылгы. Төтсө-
дө-медээр.

Агаар

Кызылдан агаар станицы-
нын мезгилчиги дуугаар азыра
бөгү республикага шокар бу-
луттаар, чагбас. Барың чүч
угулаңыңыңың хаткы дүр-
гени секундада 3—8 метр че-

дер. Агаарың температуразы
барың талакы районга
22—27, өске арканыңыңа
15—20 градус соок болур.
Кызылдан адыр, булуттаар,
чагбас. Барың чүч угула-
ңыңыңың хаткы дүрүң
секундада 3—7 метр чедер.
Агаарың температуразы 26—
28 градус соок болур.

Солунуң дараазында номери январь 3-те үнөр.

Редактор В. С. ШАРАВИЙ.

Кино

ЯНВАРЬ 1-ДЕ

«НАЙРАЛ» Мультфильм-
нер чымдым 10.00, «Иппо-
дом» 11.20, 13.10, 15.00, 16.50,
18.40 (узаткан), 21.00 шак-
тарда.

«ПИОНЕР»: Мультфильм-
чымыдым 9.00, 12.10, 15.20,
«Космонавт-биле кады ужу-
душкун» 10.20, 13.30, «Гага-
раның кыйгызы» 16.50, 18.40,
20.30 (узаткан) шактарда.

«ВОСТОК»: «Ызыгууртан
куу куштар» 11.00, «Чажыт
бадылашкы» 13.00, 15.00,
17.00, 19.30 (узаткан) шак-
тарда.

«КАА-ХЕМ»: «Ат кырыңа
өлүр сен» 12.00, «Гладиатор-
лар» 14.00, 17.00, 20.00 шак-
тарда.

ЯНВАРЬ 2-ДЕ

«НАЙРАЛ»: Мультфильм-
нер чымдым 10.00, «Иппо-
дом» 11.20, 13.10, 15.00, 16.50,
18.40 (узаткан), 21.00 шак-
тарда.

«ПИОНЕР»: Мультфильм-
чымыдым 9.00, 12.10, 15.20,
«Космонавт-биле кады ужу-
душкун» 10.20, 13.30, «Она-
даадалыг поезд» 16.50, 18.40,
20.30 (узаткан) шактарда.

«ВОСТОК»: «Али Бабаның
болган дөртен азырбечелер-
ниң ужураалары» 11.00, 14.00,
17.00, 20.00 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Ат кырыңа
өлүр сен» 12.00, «Гладиатор-
лар» 14.00, 17.00, 20.00 шак-
тарда.

Чурукчунун хүлүмзүрүү

Соолук-пийлгалар

Арганың ады

Хоорейда

Каастан көрөм

С.Б. УИНУКЭЙНИН чурган чуруктары.

Редакцияның адреси:

Кызыл, Шетикки-Кравченко кудумчузу, бажы № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ:
хатчысалгалыг секретарының 2-23-53, секретарының 2-23-35, партия
киндизиниң 2-31-75, культура киндизиниң 2-23-54, кааа ажил-агы
информация киндизиниң 2-20-60, корректорларын 2-27-41, бухгалтерияны

Редакторуң 2-24-63, редакторуң ораакчыларыңың 2-35-24, 2-31-75
ымырал болган совет тургузат килдистериниң 2-37-13, пропаганда
киндизиниң 2-21-47, үлестүр киндизиниң 2-31-75, кааа киндизиниң 2-41-27
2-12-45, солун келбей баргалда 2-32-75 телефонче долгаар.

Тираж 17866.

Чыгыш № 3190

СОЛУН НЕДЕЛЯДА
6 КАТАП ҮНӨР

</